

**Τί σημαίνει η απόφαση της Επιτροπής Αναστολών του ΣτΕ;
(Μόνη νόμιμη λύση παραμένει η προσωρινή ανάκληση της
κατάργησης της ΕΡΤ)**

Ακρίτας Καϊδατζής

Λέκτορας Συνταγματικού Δικαίου
στο Τμήμα Νομικής Α.Π.Θ.

1. Στις 11 Ιουνίου εκδόθηκε η κοινή υπουργική απόφαση (κ.υ.α.) που έκλεισε την ΕΡΤ. Για την ακρίβεια, αυτή η κ.υ.α. προβλέπει έξι πράγματα:

(α) Καταργείται η ΕΡΤ Α.Ε. και οι θυγατρικές της,

(β) Διακόπτεται η μετάδοση ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών, η λειτουργία διαδικτυακών ιστοτόπων και κάθε άλλη δραστηριότητά της.

(γ) Μεταβιβάζεται αυτοδικαίως στο Δημόσιο η περιουσία της, ενεργητικό και παθητικό.

(δ) Παραμένουν ανενεργές, έως τη σύσταση νέου φορέα, οι συχνότητές της.

(ε) Λύονται όλες οι συμβάσεις εργασίας του απασχολούμενου προσωπικού.

(στ) Λήγει η θητεία όλων των οργάνων διοίκησής της.

Η απόφαση αυτή εκτελέστηκε με τον τρόπο που είδαμε όλοι. Την αμέσως επόμενη μέρα, στις 12 Ιουνίου, οι εργαζόμενοι της ΕΡΤ προσέφυγαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας ζητώντας την ακύρωσή της. Μαζί με την αίτηση ακυρώσεως υπέβαλαν, την ίδια μέρα, και αίτηση αναστολής εκτελέσεως της απόφασης. Ζήτησαν δηλαδή να μην εκτελεστεί η κ.υ.α. μέχρις ότου –στην καλύτερη περίπτωση, μετά από κάποιους μήνες– αποφανθεί οριστικά το ΣτΕ για τη νομιμότητά της.

2. Την ίδια επίσης μέρα, στις 12 Ιουνίου, εκδόθηκε νέα κ.υ.α., συμπληρωματική της αρχικής, η οποία προέβλεψε δύο ειδικότερα πράγματα όσον αφορά την περιουσία της ΕΡΤ (δηλ. το γ' παραπάνω). Αυτά είναι τα εξής:

γ1) Τα ακίνητα που ανήκαν στην ΕΡΤ μεταγράφονται στη μερίδα του Δημοσίου στα οικεία υποθηκοφυλακεία και κτηματολογικά γραφεία.

γ2) Διορίζεται ειδικός διαχειριστής, ο οποίος θα διαχειρίζεται, μέχρι τη σύσταση νέου φορέα, το σύνολο των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού της

ΕΡΤ που μεταβιβάστηκαν στο Δημόσιο. Αυτός είναι ο –ας τον πούμε έτσι– **διαχειριστής της περιουσίας** της πρώην ΕΡΤ. Αν οι λέξεις διατηρούν τη σημασία τους, αυτό που όλοι (θα έπρεπε να) καταλαβαίνουμε είναι ότι αυτός ο προσωρινός ειδικός διαχειριστής απλώς ενεργεί τις αναγκαίες πράξεις διαχείρισης (φύλαξη, συντήρηση κλπ.) των περιουσιακών στοιχείων της πρώην ΕΡΤ (ακίνητα, εξοπλισμός, συχνότητες, δικαιώματα μεταδόσεων κλπ.) για όσο χρόνο αυτά θα παραμένουν, ανενεργά, στην κατοχή του Δημοσίου και μέχρις ότου, σύμφωνα με τις προθέσεις της κυβέρνησης, συσταθεί νέος δημόσιος ραδιοτηλεοπτικός φορέας που θα τα αναλάβει. Η τελευταία πράξη του διαχειριστή, λογικά, θα είναι να παραδώσει τα περιουσιακά στοιχεία της πρώην ΕΡΤ στο νέο ραδιοτηλεοπτικό φορέα, προκειμένου εκείνος πια να τα αξιοποιήσει για την παραγωγή ραδιοτηλεοπτικού προγράμματος. Αυτός ο νέος φορέας θα είναι ο –ας τον πούμε έτσι– **διαχειριστής του προγράμματος** της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης.

Μέχρι τότε, πάντως, αυτό που όλοι (θα έπρεπε να) καταλαβαίνουμε είναι ότι ο ειδικός διαχειριστής της περιουσίας δεν πρόκειται βεβαίως να παράγει ραδιοτηλεοπτικό πρόγραμμα, δηλαδή να ενεργεί **και** ως διαχειριστής του προγράμματος. Η κ.υ.α. της 12ης Ιουνίου προβλέπει βεβαίως ότι ο ειδικός διαχειριστής μπορεί «για τις ανάγκες της διαχείρισης» να συνάπτει συμβάσεις έργου ή συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου «κατά παρέκκλιση των διατάξεων της Π.Υ.Σ. 33/2006» (μην το ψάχνετε, σημαίνει εκτός ΑΣΕΠ...). Αυτές όμως, εννοείται, και ρητά δηλώνεται, είναι «για τις ανάγκες της διαχείρισης» που έχει αναλάβει. Μπορεί δηλαδή ο ειδικός διαχειριστής να προσλάβει, π.χ., έναν ηλεκτρονικό για να επιδιορθώσει μια κάμερα, έναν σοβατζή για να φτιάξει τίποτε πεσμένους σοβάδες, αλλά μέχρις εκεί. Δεν μπορεί, (θα έπρεπε να) εννοείται, να προσλάβει προσωπικό για την παραγωγή ραδιοτηλεοπτικού προγράμματος, για τον απλούστατο λόγο ότι καμία τέτοια αρμοδιότητα δεν έχει.

3. Επί της αιτήσεως αναστολής των εργαζομένων της ΕΡΤ εκδόθηκε αρχικά, στις 17 Ιουνίου, προσωρινή διαταγή του Προέδρου του ΣτΕ. Με την προσωρινή διαταγή αναστάλη εν μέρει η εκτέλεση της κ.υ.α. της 11ης Ιουνίου, μόνο δηλαδή ως προς τη διακοπή των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών και τη διατήρηση ανενεργών των συχνοτήτων της πρώην ΕΡΤ (τα σημεία β' και δ' που αναφέρονται παραπάνω, στο 1). Η διαταγή αυτή δεν είχε φυσικά πλήρη αιτιολογία, παρά μόνον ένα εξαιρετικά

συνοπτικό, τηλεγραφικό σχεδόν, σκεπτικό, που όμως ήταν απολύτως σαφές: Η κ.υ.α. ανεστάλη κατά το κρίσιμο μέρος της, διότι είχε ως «αποτέλεσμα να μην επιτελείται η προβλεπόμενη [εκ του νόμου] συμβολή δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα στην ενημέρωση, στη μόρφωση και στην ψυχαγωγία του ελληνικού λαού και της ομογένειας». Με την προσωρινή αυτή διαταγή διατάχθηκε αφενός η αναστολή εκτελέσεως της κ.υ.α. κατά το μέρος που προαναφέρθηκε και αφετέρου η λήψη από τους συναρμόδιους υπουργούς «των **αναγκαίων οργανωτικών μέτρων για τη συνέχιση της μετάδοσης** ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών και τη λειτουργία διαδικτυακών ιστοτόπων από δημόσιο ραδιοτηλεοπτικό φορέα για το χρονικό διάστημα έως τη σύσταση και λειτουργία νέου φορέα». Πρέπει, με άλλα λόγια, να εκπέμψει ξανά πρόγραμμα, και μάλιστα όχι από οποιονδήποτε, αλλά **από δημόσιο ραδιοτηλεοπτικό φορέα**. Τέτοιος φορέας όμως αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει. Ο μόνος που υπήρχε, η ΕΡΤ, καταργήθηκε με την κ.υ.α. της 11ης Ιουνίου, η οποία κατά το μέρος αυτό, της κατάργησης της ΕΡΤ, δεν ανεστάλη. Και ούτε υπάρχει πουθενά οποιοσδήποτε νόμος που να προβλέπει άλλο δημόσιο ραδιοτηλεοπτικό φορέα.

Πώς, λοιπόν, θα έπρεπε να εφαρμοστεί η προσωρινή διαταγή αναστολής εκτελέσεως; Μα αυτό δεν είναι δουλειά των δικαστών να το καθορίσουν, αλλά της διοίκησης. Ο Πρόεδρος του ΣτΕ διέταξε τους αρμόδιους υπουργούς να λάβουν κάθε αναγκαίο μέτρο για να συμμορφωθούν με την αναστολή. Είναι αυτονόητο, βεβαίως, ότι εννοεί κάθε αναγκαίο **νόμιμο** μέτρο, δηλαδή μέτρο που προβλέπεται στο νόμο. (Δεν θα ήταν ποτέ δυνατόν ένας δικαστής να διατάσσει τη διοίκηση να λάβει παράνομα, μη προβλεπόμενα στο νόμο, μέτρα...). Ποια λοιπόν θα μπορούσαν να είναι τα νόμιμα μέτρα συμμόρφωσης της προσωρινής διαταγής; Κατά τη γνώμη μου, δεν υπάρχει καμία άλλη δυνατότητα νόμιμης συμμόρφωσης πλην της προσωρινής διοικητικής (δηλαδή με απόφαση των ίδιων των υπουργών) αναστολής της κ.υ.α. της 11ης Ιουνίου **στο σύνολό της** –δηλαδή ακόμη και κατά το μέρος που καταργεί την ΕΡΤ, απολύει το προσωπικό κλπ. Με τον τρόπο αυτό αναβιώνει –με νόμιμο τρόπο– ο δημόσιος ραδιοτηλεοπτικός φορέας και μπορεί να εκτελεστεί η προσωρινή διαταγή. Φυσικά, αυτή η διοικητική ανάκληση θα είναι προσωρινή μόνο, μέχρις ότου εκδοθεί ο νόμος για το νέο φορέα δημόσιας ραδιοτηλεόρασης –οπότε πια θα έχουμε νέο, αλλά πάντως νόμιμο φορέα που θα μπορεί εκείνος να εκτελέσει την προσωρινή διαταγή.

4. Τί έκαναν οι συναρμόδιοι υπουργοί για να δείξουν ότι συμμορφώνονται στην προσωρινή διαταγή; Εξέδωσαν στις 19 Ιουνίου μια νέα κ.υ.α., συμπληρωματική των δύο προηγούμενων (της 11ης και της 12ης Ιουνίου), όπου προβλέπεται ότι ο ειδικός διαχειριστής της περιουσίας της πρώην ΕΡΤ (που είπαμε παραπάνω, στο 2) θα ασκεί και τις αρμοδιότητες μετάδοσης ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών. Ένας άνθρωπος δηλαδή ο οποίος διορίστηκε για να φροντίζει τα περιουσιακά στοιχεία της ΕΡΤ όσο αυτά είναι ανενεργά, ξαφνικά αναλαμβάνει την ευθύνη παραγωγής ραδιοτηλεοπτικού προγράμματος και, κατ' αποτέλεσμα, ανάγεται σε «ραδιοτηλεοπτικό φορέα» (!).

Πέρα από το παρωδιακό του πράγματος (η «νέα προσωρινή ΕΡΤ» είναι οικονομολόγος και ονομάζεται Γκίκας Μάναλης...), τίθεται και ένα προφανές ζήτημα νομιμότητας. Είναι νόμιμη, δηλαδή προβλέπεται στο νόμο, η ανάθεση τέτοιων καθηκόντων στον ειδικό διαχειριστή της περιουσίας της πρώην ΕΡΤ; Ο διορισμός του ειδικού διαχειριστή έγινε βάσει της παρ. 2 του άρθρου 14B του ν. 3429/2005 περί ΔΕΚΟ, όπως η διάταξη αυτή τροποποιήθηκε διαδοχικά και τελευταία με την π.ν.π. της 11ης Ιουνίου.

Τί προβλέπει αυτή η διάταξη; Ότι, σε περίπτωση κατάργησης ενός φορέα, με τη σχετική κ.υ.α. κατάργησής του καθορίζεται επίσης η τύχη της περιουσίας του, ρυθμίζονται τα θέματα της διαδοχής δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, της αυτοδίκαιης λύσης των εργασιακών σχέσεων των συμβάσεων έργου, της αυτοδίκαιης λήξης της θητείας των οργάνων διοίκησης, των διαδικασιών και οργάνων που απαιτούνται για τη διαδοχή καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Πουθενά δεν προβλέπεται ότι μπορεί με την κ.υ.α. να ανατεθεί η, έστω προσωρινή, συνέχιση της δραστηριότητας του καταργούμενου φορέα, ούτε βεβαίως αυτό συνιστά «αναγκαία λεπτομέρεια» των προαναφερθέντων θεμάτων. Κάτι τέτοιο, η για οποιονδήποτε λόγο απόφαση συνέχισης της δραστηριότητας του καταργούμενου φορέα, δεν μπορεί να γίνει όσο δεν παρέχεται με ειδική διάταξη νόμου η σχετική εξουσία στους συναρμόδιους υπουργούς.

Η κ.υ.α. της 19ης Ιουνίου, επομένως, είναι παράνομη διότι εκδόθηκε καθ' υπέρβαση της εξουσιοδότησης που δίνει το άρθρο 14B του ν. 3429/2005. (Για το λόγο αυτό θα πρέπει ίσως να συμπροσβληθεί από τους εργαζόμενους της ΕΡΤ). Επίσης, λόγω της παρανομίας της αυτής, υπήρξε απολύτως απρόσφορη ως μέτρο συμμόρφωσης στην προσωρινή διαταγή του Προέδρου του ΣτΕ.

5. Τρεις μέρες αργότερα, στις 20 Ιουνίου, εκδόθηκε η απόφαση της Επιτροπής Αναστολών του ΣτΕ. Η απόφαση 263/2013 της Επιτροπής Αναστολών κατά βάση επαναλαμβάνει και επιβεβαιώνει την προσωρινή διαταγή που είχε εκδώσει ο Πρόεδρος του ΣτΕ. Αναστέλλει εν μέρει την κ.υ.α. της 11ης Ιουνίου και διατάσσει τη λήψη των αναγκαίων οργανωτικών μέτρων «για την εκ μέρους **μεταβατικού δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα** μετάδοση, στο συντομότερο δυνατό χρόνο, του αναγκαίου προγράμματος ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών και τη λειτουργία διαδικτυακών ιστοτόπων, περιλαμβανομένης και της πρόσληψης του αναγκαιούντος προσωπικού».

Σε σχέση με την προσωρινή διαταγή υπάρχουν ορισμένες διαφορές. Καταρχάς, γίνεται πλέον λόγος για «μεταβατικό» ραδιοτηλεοπτικό φορέα. Δεύτερον, η διαταγή απευθύνεται όχι μόνο στους δύο συναρμόδιους υπουργούς, αλλά επιπροσθέτως και στον ειδικό διαχειριστή, καθώς ελήφθη υπόψη και η συμπληρωματική κ.υ.α. της 19ης Ιουνίου (χωρίς να ελεγχθεί η νομιμότητά της, που όμως δεν είχε αμφισβητηθεί από τους αιτούντες). Τρίτον, μεταξύ των αναγκαίων μέτρων κατονομάζεται ρητώς και η «πρόσληψη του αναγκαιούντος προσωπικού». Αρκούν αυτά για να αποκτήσει νόμιμο έρεισμα μια μεθόδευση προσωρινών προσλήψεων από τον ειδικό διαχειριστή; Φοβάμαι πως όχι. Εξακολουθεί να μην υπάρχει έρεισμα σε κανένα νόμο για την πρόσληψη του προσωπικού αυτού. (Πέραν, βεβαίως, του ότι είναι εξαιρετικά αμφίβολης νομιμότητας η πλήρης παράκαμψη του ΑΣΕΠ...). Εξακολουθεί να μην υπάρχει έρεισμα σε κανένα νόμο για την ανάθεση της διαχείρισης δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού προγράμματος σε έναν άνθρωπο που διορίστηκε ως απλός διαχειριστής περιουσίας. Κατά τη γνώμη μου, η απόφαση της Επιτροπής Αναστολών σε τίποτε δεν άλλαξε τα νομικά δεδομένα και η μόνη νόμιμη δυνατότητα συμμόρφωσης παραμένει η διοικητική αναστολή (από τους συναρμόδιους υπουργούς) της κ.υ.α. της 11ης Ιουνίου στο σύνολό της.

Ή μάλλον κάτι άλλαξε, και μάλιστα σημαντικό. Σε ένα μείζονος σημασίας σκεπτικό, η απόφαση της Επιτροπής Αναστολών αντιμετωπίζει τη δημόσια ραδιοτηλεόραση ως **δημόσια υπηρεσία με λειτουργική έννοια** και επικαλείται την αρχή της συνέχειας των δημοσίων υπηρεσιών. Μα θα ήταν ποτέ δυνατόν μια δημόσια υπηρεσία να μη βασίζεται σε κανένα νόμο πέραν από την –εν πολλοίς, τυχαία, ου μην και αυθαίρετη– νομοθέτηση με κοινές αποφάσεις δύο υπουργών και να τη διαχειρίζεται ένα πρόσωπο που για τελείως διαφορετικό πράγμα διορίστηκε; Αυτό το

σκεπτικό νομίζω πως επιβεβαιώνει ότι μόνη εφικτή νομικά είναι η λειτουργία της δημόσιας ραδιοτηλεοπτικής υπηρεσίας υπό το προηγούμενο καθεστώς (και, επομένως, η ανάκληση της κ.υ.α. της 11ης Ιουνίου στο σύνολό της) μέχρις ότου θεσπιστεί ένα επαρκές καινούργιο νομοθετικό πλαίσιο. Είναι, από την άποψη αυτή, ορθή η γνώμη που διατύπωσε ένα μέλος της Επιτροπής Αναστολών, η Σύμβουλος Μαρία Καραμανώφ, ότι δηλαδή δεν μπορεί να καταργείται ο δημόσιος ραδιοτηλεοπτικός φορέας χωρίς ταυτόχρονα να αντικαθίσταται από έναν άλλο και, ως εκ τούτου, θα έπρεπε να ανασταλεί η κ.υ.α. στο σύνολό της.

23.6.2013